

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4251

[Total No. of Pages : 2

[5970]-1

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**BL - C23 : Basics of Information and Communication Technology
(2020 Pattern) (Semester - II) (Theory)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figure to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

- a) State the need of library automation and explain how computer can be used in different sections of library.

OR

- b) Define computer and write a detail note on generation of computer.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

- a) What is computer Network? Explain various topologies of Network.

OR

- b) Define search engine. Discuss various search strategies.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

- a) Write a note on operating system.

OR

- b) What is internet? Give its features and services.

Q4) Write answer in 50 words (any three). **[15]**

- a) Input units of computer.
- b) Application software.
- c) Internet Protocol.
- d) Components of ICT.
- e) Website.

❖ ❖ ❖

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4251

[5970]-1

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C23 : Basics of Information and Communication Technology

(2020 Pattern) (Semester - II) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दात उत्तर लिहा.

[15]

- अ) ग्रंथालय संगणकीकरणाची आवश्यकता सांगून ग्रंथालयाच्या विविध विभागांमध्ये संगणकाचा कसा उपयोग करता येईल ते स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) संगणकाची व्याख्या सांगून संगणकाच्या पिढींवर सविस्तर टिप लिहा.

प्र.2) 100 शब्दात उत्तर लिहा.

[10]

- अ) संगणकीय जाळे म्हणजे काय? वेगवेगळ्या नेटवर्क टोपोलॉजी स्पष्ट करा.

किंवा

- ब) सर्च इंजिनची व्याख्या लिहा. वेगवेगळ्या सर्च स्टॅटेजीची चर्चा करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा.

[10]

- अ) ऑपरेटिंग सिस्टीम वर टिप लिहा.

किंवा

- ब) इंटरनेट म्हणजे काय? इंटरनेटची वैशिष्ट्ये आणि सेवा याबद्दल माहिती लिहा.

प्र.4) प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) संगणकाचे इनपुट युनिट
ब) ॲप्लीकेशन सॉफ्टवेअर
क) इंटरनेट प्रोटोकॉल
ड) ICT चे घटक
इ) वेबसाईट

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4252

[Total No. of Pages : 2

[5970]-2

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - GE : Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figure to the right indicate full marks.

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

- a) Describe the idea of different communication skills.

OR

- b) Write note on personal skills and explain SWOC.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

- a) Describe the skills of note making and explain its importance.

OR

- b) Describe how to improve the inter personal relationship.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

- a) Give the importance of bio-data and the different contents of bio-data.

OR

- b) Describe various elements through which the presentation techniques can be made effective.

Q4) Write answer in 50 words (any three). **[15]**

- a) Barriers in time management.
- b) Importance of soft skills.
- c) Internal and external correspondence.
- d) Interview skill.
- e) Importance of listening skills.

❖ ❖ ❖

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4252

[5970]-2

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - GE : Soft Skill for Library Professionals

(2020 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1)** 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]
अ) निरनिराळ्या संप्रेषण कौशल्याचे वर्णन करा.
किंवा
ब) वैयक्तिक कौशल्य यावर टिपा लिहा आणि SWOC स्पष्ट करा.
- प्र.2)** 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) नोंदीच्या कौशल्यांचे वर्णन करा आणि त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
किंवा
ब) वैयक्तिक संबंध कसे दृढ होतील याचे वर्णन करा.
- प्र.3)** 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) बायोडेटाचे महत्व द्या आणि त्याचे निरनिराळे घटक स्पष्ट करा.
किंवा
ब) सादरीकरणाचे तंत्र प्रभावी होण्यासाठी लागणाऱ्या निरनिराळ्या घटकांचे वर्णन करा.
- प्र.4)** 50 शब्दांत उत्तर लिहा टिपा द्या. (कोणत्याही तीन) [15]
अ) काल व्यवस्थापनातील अडथळे
ब) सॉफ्ट स्कील चे महत्व
क) अंतर्गत व बहिःस्थ पत्रव्यवहार
ड) मुलाखतीचे कौशल्य
इ) श्रवण कौशल्याचे महत्व

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4253

[Total No. of Pages : 2

[5970]-4

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C11 : Foundations of Library and Information Science

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figure to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

- a) Explain the cycle of information transfer.

OR

- b) Explain the relationship between library and education.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

- a) Explain the first law of library science.

OR

- b) Explain any one communication model.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

- a) Explain the barriers in resource sharing.

OR

- b) Explain the salient features of maharashtra state public libraries act 1967.

Q4) Write answer in 50 words (write short notes on) (any three). **[15]**

- a) Types of special libraries.
- b) Data and information.
- c) Right to information Act.
- d) Ethics in librarianship.
- e) I.L.A.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4253

[5970]-4

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C11 : Foundations of Library and Information Science
(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तरे लिहा. [15]

- अ) माहिती रूपांतरणाचे चक्र स्पष्ट करा.
किंवा
ब) ग्रंथालय व शिक्षण यामधील संबंध स्पष्ट करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) ग्रंथालय शास्त्राचा पहिला नियम स्पष्ट करा.
किंवा
ब) कोणतेही एक संप्रेषणाचे प्रारूप स्पष्ट करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) साधनाच्या वाटणीतील अडथळे स्पष्ट करा.
किंवा
ब) महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय अधिनियम 1967 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) विशेष ग्रंथालयांचे प्रकार.
ब) डेटा आणि माहिती.
क) माहितीचा अधिकार.
ड) ग्रंथपालनातील नीतीमत्ता
इ) आय. एल. ए.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4254

[Total No. of Pages : 2

[5970]-5

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C12 : Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figure to right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words. **[15]**

a) Define management and explain in detail various functions of management.

OR

b) Define preservation. Discuss various methods of preserving library materials.

Q2) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Explain need for Rules and Regulations in a library. Prepare Rules and Regulations for a newly established library.

OR

b) Explain the qualities of a good manager.

Q3) Write answer in 100 words. **[10]**

a) Discuss in detail network charging system.

OR

b) Explain the different sources of library.

Q4) Write answer in 50 words (any three). **[15]**

a) Purpose of annual report of a library.

b) Need for start manual.

c) Five enemies of books.

d) Need for withdrawal policy.

e) Purpose of collection development policy.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4254

[5970]-5

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C12 : Library Management

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

- अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगून व्यवस्थापनाच्या विविध कार्यांची सविस्तर चर्चा करा.
किंवा
ब) जतन याची व्याख्या देवून ग्रंथालयाच्या वाचन साहित्याचे जतन करण्याची विविध पद्धतींची चर्चा करा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) ग्रंथालय नियमांची आवश्यकता सांगून नवीन स्थापन झालेल्या ग्रंथालयासाठी नियमावली तयार करा.
किंवा
ब) चांगल्या व्यवस्थापकाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) नेटवर्क देवघेव पद्धतीवर सविस्तर चर्चा करा.
किंवा
ब) ग्रंथालयातील आर्थिक उत्पन्नाचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.

प्र.4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

- अ) ग्रंथालयातील वार्षिक अहवालाचा उद्देश्य
ब) स्टाफ मॅन्युल ची गरज
क) ग्रंथांचे पाच शत्रु
ड) ग्रंथ बाद करण्याचे धोरण
इ) ग्रंथ संग्रह धोरणाचा उद्देश

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4255

[Total No. of Pages : 2

[5970]-6

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C13 : Information Sources, Systems and Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words. [15]

- a) What are the characteristics of secondary sources of information? Discuss any two secondary sources of information with suitable examples.

OR

- b) Define reference source, Evaluate reference sources of information.

Q2) Write answer in 100 words. [10]

- a) Briefly explain any two online services offered by the reference department.

OR

- b) What is information system? Discuss INIS in detail.

Q3) Write answer in 100 words. [10]

- a) Write a detail note on reference interview.

OR

- b) Describe qualities of reference librarian.

Q4) Write answer in 50 words (any three). [15]

- a) MEDLARS.
- b) Inter library loan.
- c) Web portal.
- d) Patents.
- e) Wyer's theory of reference service.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-4255

[5970]-6

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C13 : Information Sources, Systems and Services

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) माहितीच्या दुय्यम स्रोतांची वैशिष्ट्ये लिहा. कोणत्याही दोन दुय्यम स्रोतांची उदाहरणांसहित चर्चा करा.

किंवा

ब) संदर्भ स्रोतांची व्याख्या द्या आणि संदर्भ स्रोतांच्या मूल्यमापनाचे निकष लिहा.

प्र.2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) संदर्भ विभागाकडून देण्यात येणाऱ्या कोणत्याही दोन ऑनलाईन सेवा थोडक्यात स्पष्ट करा.

किंवा

ब) माहिती प्रणाली म्हणजे काय? इनिस (INIS) ची विस्तृत चर्चा करा.

प्र.3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) संदर्भ मुलाखत यावर सविस्तर टीप लिहा.

किंवा

ब) संदर्भ ग्रंथपालाच्या गुणांचे वर्णन करा.

प्र.4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) [15]

अ) मेडलर्स (MEDLARS)

ब) आंतर ग्रंथालयीन सहकार

क) वेब पोर्टल

ड) पेटंट

इ) वायरचा संदर्भ सेवेचा सिद्धांत

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4256

[Total No. of Pages : 4

[5970]-7

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**BL-C14 : Knowledge Organization : Classification Theory
(2020 Pattern) (Semester-I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words. [15]

- a) Discuss in detail the structure and features of any classification scheme known to you.

OR

- b) Explain canons of characteristics with examples.

Q2) Write answer in 100 words. [10]

- a) Explain the different modes of formation of subjects.

OR

- b) Explain the standard subdivisions in DDC.

Q3) Write answer in 100 words. [10]

- a) Differentiate between knowledge and book classification.

OR

- b) Explain five fundamental categories in colon classification.

P.T.O.

Q4) Write answer in 50 words (Any three)

[15]

- a) Folksonomy.
- b) Brief biography of Dr. S.R. Ranganathan.
- c) Systems and specials.
- d) Various parts of call number.
- e) Qualities of a good notation.

Total No. of Questions : 4]

PA-4256

[5970]-7

B.Lib. I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-C14 : Knowledge Organization : Classification Theory

(2020 Pattern) (Semester-I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) तुम्हाला माहित असलेल्या कोणत्याही एका वर्गीकरण पद्धतीचा आराखडा व वैशिष्ट्यांची सखोल चर्चा करा.

किंवा

ब) गुणलक्षणाची सुत्रे उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) विषय निर्मितीचे निरनिराळे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) दशांश वर्गीकरण पद्धतीतील सामान्य उपविभागांच्या तक्त्यांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) ज्ञान वर्गीकरण आणि ग्रंथ वर्गीकरण यातील फरक लिहा.

किंवा

ब) कोलन वर्गीकरणातील पाच पैलू स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) फोक्सोनाॅमी
- ब) डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांचे संक्षिप्त चरित्र
- क) सिस्टिम्स आणि स्पेशियल्स
- ड) बोधांकाचे विविध भाग
- इ) चांगला चिन्हांकाचे गुणधर्म

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4257

[Total No. of Pages : 4

[5970]-8

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C15 : Knowledge Organisation : Cataloguing Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 300 words :

[15]

a) Explain how to read a book technically.

OR

b) Trace the history of development of catalogue codes.

Q2) Answer in 100 words :

[10]

a) Give different parts of document and explain the importance of each part.

OR

b) Introduce any five normative principles of cataloguing.

Q3) Answer in 100 words :

[10]

a) Explain with example the chain procedure.

OR

b) Give difference between centralized and co-operative cataloguing.

P.T.O.

Q4) Write short notes in 50 words (Any Three) :

[15]

- a) Bibliography
- b) Subject cataloguing
- c) MARC 21
- d) Types of Entries
- e) Advantages of Dictionary Catalogue

Total No. of Questions : 4]

PA-4257

[5970]-8

B.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL - C15 : Knowledge Organisation : Cataloguing Theory

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]

अ) ग्रंथाचे तांत्रिक वाचन कसे करतात ते स्पष्ट करा.

किंवा

ब) तालिका संहितेच्या विकासाच्या इतिहासाचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 2) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) प्रलेखाचे निरनिराळे भाग व त्याचे महत्व द्या.

किंवा

ब) तालिकीकरणाची कोणतीही पाच तत्वे विषद करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) शृंखला पद्धत सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

ब) केन्द्रीय व सहकारी तालिकीकरण यातील फरक द्या.

प्रश्न 4) 50 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) ग्रंथसूची
- ब) विषय तालिकीकरण
- क) मार्क 21
- ड) नोंदीचे प्रकार
- इ) कोश तालिकेचे फायदे

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4258

[Total No. of Pages : 4

[5970]-9

B.Lib & I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-DSE : School and Media Librarianship

(2020 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answer in 300 words : [15]

- a) Define Media Library. Discuss various types of Media Library.

OR

- b) Discuss children's section in public library with respect to services, collection and functions.

Q2) Write answer in 100 words : [10]

- a) Discuss about collection of Media Library.

OR

- b) Discuss sources of library finance.

Q3) Write answer in 100 words : [10]

- a) Give the information about services of school library.

OR

- b) Define Reading habit and discuss its importance in children's life.

P.T.O.

Q4) Write answers in 50 words (any three) :

[15]

- a) Types of children library.
- b) Users of media library.
- c) Reader's advisory service.
- d) Reference service in school library.
- e) Wordless books.

Total No. of Questions: 4]

PA-4258

[5970]-9

B.Lib & I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-DSE : School and Media Librarianship

(2020 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 300 शब्दात उत्तर लिहा : [15]

- अ) मिडीया ग्रंथालयाची व्याख्या द्या आणि मिडीया ग्रंथालयाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
किंवा
ब) सार्वजनिक वाचनालयातील मुलांच्या विभागातील सेवा, संग्रह आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) 100 शब्दात उत्तर लिहा : [10]

- अ) मिडीया ग्रंथालयात असलेल्या ग्रंथसंग्रहांची चर्चा करा.
किंवा
ब) ग्रंथालयाला मिळणाऱ्या आर्थिक उत्पन्नाच्या स्रोतांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) 100 शब्दात उत्तर लिहा : [10]

- अ) शालेय ग्रंथालयात दिल्या जाणाऱ्या सेवांची माहिती द्या.
किंवा
ब) 'वाचनाची सवय' याची व्याख्या द्या आणि मुलांच्या आयुष्यात वाचनाचे महत्व विषद करा.

प्रश्न 4) प्रत्येकी 50 शब्दात उत्तर लिहा (कोणतेही तीन) :

[15]

- अ) मुलांच्या ग्रंथालयाचे प्रकार
- ब) मिडीया ग्रंथालयाचे उपभोक्ता
- क) वाचक सल्लागार सेवा.
- ड) शालेय ग्रंथालयातील संदर्भ सेवा.
- इ) शब्दाबिना पुस्तके.

